

Prof. dr hab. Krzysztof Szymanowicz
Wydział Artystyczny
Instytut Sztuk Pięknych
Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej
w Lublinie

Lublin, dnia 22 października 2021 r.

**Recenzja pracy doktorskiej i dorobku artystycznego, mgr Katarzyny Tomaszewskiej
sporządzona w związku z przewodem doktorskim
w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki,
wszczętym przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.**

1. Informacje ogólne o kandydatce

Katarzyna Tomaszewska urodziła się we Wrocławiu w rodzinie artystycznej. W 2006 roku rozpoczęła studia na Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta, a w 2011 roku uzyskała dyplom z wyróżnieniem z projektowania graficznego, grafiki warsztatowej i rysunku. W ramach wymiany studiowała w latach 2008 – 2009 w Accademi di Belle Arti di Brera w Mediolanie i ten pobyt miał duże znaczenie dla pani Katarzyny, ponieważ odnalazła tam inspiracje i estetykę swoich prac.

Po studiach w latach 2011-2012 pracowała jako grafik w Credit Suisse we Wrocławiu, a następnie w latach 2012-2015 graphic designer w Polyconsult Werbeagentur w Bern i Demner Merlicek & Bergman Werbeagentur w Wiedniu oraz w latach 2015 – 2016 w Gierth Polska.

W 2016 roku wzięła udział w rezydencji artystycznej w pracowni Fallani Venezia jako laureatka jednej z nagród Międzynarodowego Konkursu Arte Laguna.

W 2017 roku rozpoczęła studia doktoranckie na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W latach 2018 – 2019 była asystentem w Pracowni Rysunku prowadzonej przez dr hab. Rafała Kochońskiego. Opracowała konspekt warsztatów dla studentów „umiejętności realistycznego rysowania oka, jako istotnego elementu portretu”.

Prowadziła zajęcia jako asystent dla studentów II roku studiów dziennych oraz brała udział w organizacji wystawy końcoworocznej dla studentów II i V roku. Zaprojektowała gazetę Zin dla Pracowni Rysunku.

Na dorobek artystyczny mgr Katarzyny Tomaszewskiej składa się zorganizowanie czterech wystaw indywidualnych:

- Broken - Made in Wrocław Galeria Akademicka
- Rysunki - Galeria Foyer, Katowice
- Portrait - Basu Foundation for the Arts Gallery, Kalkuta
- My Drawings - Polish Institute New Delhi

Brała udział w wielu wystawach zbiorowych w kraju i za granicą m. in.:

2021 Emerging Scene Art Prize Dubaj, wystawa multimedialna, Koschatzky Art Award, Palais Schönborn-Batthyány, Wiedeń, ART UP MI Spring Issue, wystawa online, Mediolan
X Triennale Polskiego Rysunku Współczesnego - Lubaczów 2020, Galeria Test, Warszawa, X Triennale Polskiego Rysunku Współczesnego, Muzeum Kresów Lubaczów, 2019 Laureates of The 5th Triennale International Print and Drawing Exhibition, Bangkok Tajlandia, „Przezierność” wystawa zbiorowa, Galeria Grafiki i Plakatu, Warszawa
Art Olympia International Open Art Competition Tokyo, MOSTYN Open 21 Competition, Walia, WILDLIFE ARTIST OF THE YEAR COMPETITION, Wielka Brytania
“My Kobiety”, Galeria Made in Wrocław, Stadion Wrocław, Hopper Prize Competition, USA
2018, “W służbie sztuce i ojczyźnie” wystawa zbiorowa, Galeria Porczyńskich/Muzeum Kolekcji Jana Pawła II, Warszawa, 5th International Andriolli Drawing Competition Nałęczów, II Przegląd Młodej Sztuki Nowa Awangarda, Galeria Szyb Wilson, Katowice
“In the service of art and homeland” in honor of Ignacy Jan Paderewski, Galerie Roi Dore, Paryż, “Grand Prix” Laureates of Polish Contemporary Drawing Triennale, NFM, Wrocław
“My po ESK” wystawa zbiorowa, Muzeum Architektury Wrocław, “Depercepcje” wystawa zbiorowa, Stara Kopalnia, Wałbrzych, KONFRONTACJE SZTUKI 2016, Galeria Test, Warszawa
2016 Premio Arte Roma 2016, Stadio di Domiziano Museum, Rzym, OSTEN BIENNIAL of DRAWING Skopje, Osten Gallery Skopje, Macedonia, Arte Laguna Prize, Arsenale di Venezia, Włochy, Chopin Portrait Competition, Muzeum F.Chopina, Warszawa, KONFRONTACJE SZTUKI 2016, Galeria Test, Warszawa, Luxembourg Art Prize Competition 2016, Galerie Hervé Lancelin, Luxemburg, SOLO CONTEMPORARY ART AWARD 2016 Competition, Hatton Garden, Londyn, Derwent Art Prize 2016 Competition, Mall Galleries, Londyn, Ashurst Emerging Artist Prize Competition, Londyn, Premio Combat Prize Competition, Livorno, Włochy, MAC International Ulster Bank Prize Competition, Belfast, Irlandia
ART FRESH FESTIVAL Exhibition, Hotel Sheraton, Warszawa, 2015 THE CHELSEA INTERNATIONAL FINE ART COMPETITION, Agora Gallery, Nowy Jork
VENEZIA PROJECT International Contemporary Art Exhibition, Art Studio, Wenecja
“The Base Line: An Exhibition on Drawing” ARC Gallery, Chicago
16 INTERBIFEP International Biennial of Portrait, Galerija Portreta, Tuzla, Bośnia i Hercegowina, Najlepsze prace International Biennials of Drawing Pilsen, Museum of West Bohemia, Pilzno, Walter Koschatzky Kunst-Preis Competition, Wiedeń, Chimera Art Award Competition, Budapeszt, 2013 IRREVERSIBLE Featured Art Competition
Best Works of Biennial of Drawing Pilsen 2012, Gallery of Szombathely, Węgry
2012 V Międzynarodowy Konkurs Rysunku, Muzeum Architektury, Wrocław
VIII. International Biennial of Drawing Pilsen, Museum of West Bohemia, Pilzno
Prace VIII. International Biennial of Drawing Pilsen, Prácheňské Muzeum v Písku, Czechy
Prace VIII. International Biennial of Drawing Pilsen, Turiec Gallery In Martin, Słowenia, STRABAG ARTAWARD INTERNATIONAL Exhibition, Wiedeń
2011 Best Works of International Biennial of Drawing Pilsen, Gallery of Slovak Union, Bratysława, Best Works of International Biennial of Drawing Pilsen, Centrum Bavaria Bohemia, Schönsee, VII Triennale Polskiego Rysunku Współczesnego Lubaczów, Muzeum Kresów Lubaczów, BIENNALE SZTUKI MŁODEGO WROCŁAWIA, CS Impart, Wrocław
2010 VII. International Biennial of Drawing Pilsen, Museum of West Bohemia, Pilzno
V. Premio de Pintura y Escultura Figurativas, Madryt, Hiszpania, 2009 Self Portrait International Competition, Muzeum Regionalne, Stalowa Wola, IV Międzynarodowy Konkurs

Rysunku, Wrocław, „Shades of Grey” wystawa indywidualna, Accademia di Belle Arti di Brera, Mediolan.

Za swoje prace otrzymała nagrody i wyróżnienia:

2020 - Wyróżnienie CFA Artist of the Year Award

2020 - Nominacja COCA20 CENTER OF CONTEMPORARY ARTISTS Project

2019 - Wyróżnienie CFA Artist of the Year Award

2017 - Nominacja Ashurst Emerging Artists Prize, Londyn

2016 - OSTEN AWARD, Osten Biennial of Drawing Skopje, Macedonia

2016 - Winner Of Special Prize, 10 International Arte Laguna Prize, Wenecja

2015 - Najlepsze prace International Biennials of Drawing Pilsen, Pilzno

2014 - Finalistka Aesthetica Art Prize, York, Wielka Brytania

2012 - Wyróżnienie Honorowe VIII. International Biennial of Drawing Pilsen

2011 - Wyróżnienie Honorowe VII. Triennale Polskiego Rysunku Współczesnego Lubaczów

Wyróżnienie Honorowe I Biennale Sztuki Młodego Wrocławia

2010 - Prize of The International Association of Art Europe, VII. International Biennial of Drawing Pilsen, Czechy.

Jak widać z przedstawionego dorobku artystycznego mgr Katarzyny Tomaszewskiej mamy do czynienia z artystką, która aktywnie uczestniczy w znaczących wystawach w kraju i zagranicą, otrzymując wiele nagród i wyróżnień. Dokładny wykaz uczestnictwa w wystawach i zdobytych nagrodach znajduje się w materiałach dostarczonych przez doktorantkę.

2. Ocena dorobku artystycznego.

Twórczość pani Katarzyny Tomaszewskiej koncentruje się na człowieku, jego najważniejszym elemencie twarzy, która jest głównym źródłem informacji o człowieku i jego emocjach.

Portret zajmuje szczególne miejsce w sztuce i ma tradycję sięgającą czasów starożytnych.

Współczesny portret przekracza tradycyjną definicję przedstawienia wyglądu człowieka

i stara się tworzyć nowe obrazy, które niosą nowe znaczenia. Tą drogą podąża pani Katarzyna „*Motywem, który mnie interesował od zawsze jest portret. W pracach zależy mi na ukazaniu przemijającego świata, relacji społeczno-psychicznej człowieka ze światem współczesnym.*”

W realizowanych przez panią Katarzynę cyklach widzimy, że nie stara się ujmować temat w sposób tradycyjny a szuka nowych rozwiązań. Koncentrując się na twarzy poddaje ją różnym zabiegom poprzez wycinanie fragmentów jak w cyklu Pieces of Time lub wycieranie pewnych fragmentów twarzy, które zanikają jak w starej wyblakłej fotografii. W cyklu Plastic reality przerażone twarze owinięte folią stają się nie tylko portretem ale także przesłaniem dotyczącym współczesnych zagrożeń. Wymienione przeze mnie cykle są ważne, ponieważ pokazują proces rozwoju artystycznego mający wpływ na realizację cyklu doktorskiego, którego głównym tematem jest autoportret.

Praca doktorska mgr Katarzyny Tomaszewskiej pod tytułem „Autoafirmacja” składa się z dziewięciu emocjonalnych autoportretów wykonanych ołówkiem na papierze o wymiarach 200 x 100 cm. Artystka przyjmuje postawę prezentacji wyglądu fizycznego i emocjonalnego wybierając swoją twarz jako obszar o szczególnym znaczeniu w komunikacji.

Jak pisze autorka „*To właśnie autoportret jest głównym tematem serii rysunków, nad którymi pracowałam przez ostatnie dwa lata. Stał się dla mnie intymną i osobistą formą*

studiowania, analizowania i równocześnie odwzorowania. Pozwolił na poszukiwanie własnej tożsamości oraz na obcowanie z dystansu z reprezentacją własnej osoby.” Tematem jej autoportretów są emocje, które pełnią funkcję komunikacyjną, wzbudzają działanie, sygnalizują i stanowią ważną dla nas informację. Są częścią nas i ich obecność jest niezbędna dla naszego funkcjonowania w codziennym życiu, stanowią o naszej indywidualności. Pani Katarzyna podejmuje drogę badacza analizując podziały ekspresji mimicznych, wybiera nie przypadkowo emocje z modelu Izarda dopełniając je dwiema emocjami (oburzenie i spokój) dla osiągnięcia całości realizowanej pracy doktorskiej.

Jej prace to wielkoformatowe rysunki wykonane ołówkami o różnej twardości w sposób bardzo precyzyjny świadczący o znakomitym opanowaniu narzędzia. Rysunek dla pani Katarzyny jest zapisem myśli, emocji, posiadający osobisty i niepowtarzalny charakter. Ołówek reaguje na emocje, zostawiając ich ślad w postaci kreski na powierzchni kartki, odpowiedzi na pytanie o tożsamość.

W swoim procesie twórczym pani Katarzyna wykorzystuje aparat fotograficzny, który stał się narzędziem do notowania różnych pomysłów, gromadzenia ich jak w szkicowniku. Użycie aparatu fotograficznego było praktyczne, ponieważ pozwalało zarejestrować trwającą bardzo krótko reakcję mimiczną pojawiającą się pod wpływem emocji, a także pozwalało na dokonywanie poszukiwań zamierzonego celu poprzez obróbkę cyfrową.

Wykorzystując własną twarz do tworzenia emocjonalnych autoportretów artystka prowadzi dialog z samą sobą, skupiając się na badawczej samoobserwacji twarzy i zapisu emocji, których przeżywanie i poznawanie jest koniecznym warunkiem świadomości samego siebie i własnej sytuacji egzystencjonalnej.

Pani Katarzyna w swoich autoportretach odrzuca tradycyjny porządek kompozycji na rzecz budowania własnego świata. Kompozycje autoportretów są oczyszczone ze zbędnych elementów, twarz wkomponowana jest w geometryczne kadry, wykonane w opozycji konturu i plamy, w monochromatycznym świetle czerni i bieli. Te geometryczne kadry ze względu na kształt, walor i transparentność wpływają na dynamiczność kompozycji. Są dla mnie interesującym zabiegiem, który od strony wizualnej poprzez kontrast z białą tłą zwiększają ich oddziaływanie, a także posiadają ważną symboliczną warstwę zapisu. Żyjemy w świecie w którym sztuczne światło stało się produktem, a życie człowieka zostało przepełnione jego obecnością. Ciągła obecność sztucznego światła oddziałuje na człowieka w warstwie psychiczno – duchowej i mamy tu do czynienia z nowymi pojęciami jak „light pollution” czyli zanieczyszczenie światłem oraz „światłoczuły człowiek.”

Te różniące się intensywnością światła kadry odczytuję jako zmysłową wrażliwość na światło i na naszą duchowość, są dla mnie symbolem współczesnej rzeczywistości.

Przedstawione w autoportretach fragmenty twarzy dają wrażenie odczuwania chwili, zatrzymania czasu, pozwalają przekroczyć granicę fizyczności. Wykonane z fotograficzną dokładnością świadczą o wysokim poziomie warsztatowym dotykają i przyciągają widza. Poprzez skalę i zastosowane środki plastyczne artystka daje nam poczucie bliskości z osobą portretowaną i wprowadza nas w bardzo intymny kontakt z dziełem.

Pomimo tej samej konstrukcji i zastosowania tych samych środków plastycznych nie odczuwam znudzenia, a wręcz przeciwnie każdy rysunek przeżywam od nowa, ponieważ mogę się z nimi utożsamić. Autoportrety odczytuję jako uniwersalne opowieści, które mają nam uzmysłwić metafizyczny wymiar egzystencji, poprzez ciągły proces tworzenia siebie za pomocą portretu artystki patrzącej na siebie z zewnątrz i z wewnątrz. Są dla mnie także rodzajem autorskiego komunikatu wizualnego będącego osobistym komentarzem pokazującym coraz bardziej złożoną prawdę o współczesnym człowieku i jego świecie.

3. Ocena dysertacji pisemnej

Rozprawa pisana jest interesująco ze względu na zagadnienia zawarte w ośmiu rozdziałach, wstępie i podsumowaniu. Doktorantka w sposób analityczny przedstawia problem badawczy, omawiając podstawowe pojęcia związane z pracą doktorską na podstawie badań psychologicznych a następnie ich wizualizacji. Wyjaśnia decyzję wyboru rysunku i znaczenia doświadczenia warsztatowego w realizacji cyklu doktorskiego. Opisuje podjęte założenia metody pracy od gromadzenia materiałów – szkiców po uzyskanie ostatecznego efektu, w którym widać dojrzałość plastyczną w podejmowaniu decyzji. W rozdziale „Inspiracje” wymienia artystów: rzeźbiarza Rona Muecka, którego twórczość była inspiracją do zastosowania dużej skali w rysunkach, czy Krystynę Piotrowską i Cindy Sherman których twórczość miała wpływ na powstały cykl autoportretów.

Szczerą osobistą wypowiedź odnajdujemy w rozdziale „Potrzeba Tworzenia i Powołanie”, gdzie autorka pisze; *„Od kilku lat rysowanie jest dla mnie pewnego rodzaju uzależnieniem, co można uznać za powołanie”*, i dalej pisze; *„Dla mnie powołanie to rodzaj wezwania do tego, by wykonywać pewne czynności nie w imię zobowiązań, rutyny czy opłacalności, lecz w imię spełnienia twórcy.”* Ta wypowiedź świadczy o autentycznym zaangażowaniu doktorantki w podjęty temat pracy doktorskiej i jej dużej świadomości.

Konkluzja

Na podstawie przedstawionej przez mgr Katarzynę Tomaszewską rozprawy i pracy doktorskiej oraz dorobku artystycznego i organizacyjnego stwierdzam, że mgr Katarzyna Tomaszewska spełnia wymogi art. 187 Ustawy o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dn. 20. 07. 2018 r. Biorąc pod uwagę imponujący dorobek artystyczny oraz wysoki poziom pracy doktorskiej pt. „Autoafirmacja” przychyliam się do wniosku o nadanie mgr Katarzynie Tomaszewskiej stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Prof. dr hab. Krzysztof Szymanowicz

